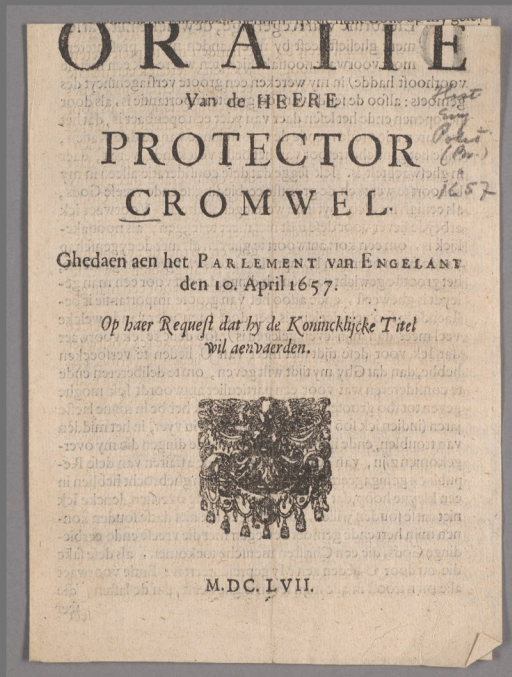

Cromwell, Oliver

Oratie van de heere protector Cromwel, ghedaen aen ...

Handskrift // / I25 B II c Br. I657

Tillkomstår 1657.

Digitaliserad år 2019

ORATIE

Van de HEERE

PROTECTOR

CROMWEL.

Ghedaan aen het PARLEMENT VAN ENGELANT
den 10. April 1657.

*Op haer Request dat hy de Konincklycke Titel
wil aenvaerden.*

M. DC. LVII.

Die Ionie van Regeeringe, dewelcke het Parle-
ment ghelieft heeft by uwe handen my te presenteren,
moet voorwaer nootfakelijck (ten waere Ick een metale
voorhoofd hadde) in my wercken een groote verflagentheyte des
gemoets: alsoo de selfde van soo groote importantie is, als door
het openen ende het lesen daer van yder een openbaer is, dat het
welvaren, de vrede, ende de vast-stellinge van de drie Natien,
ende het gantsche trefoor van het beste volck inde werelt, daer
in gheswachtelt is. Ick segge dat dese consideratie alleen in my
behoort te wercken de grootste eerbiedinghe ende vreesse Gods,
als eenigh mensche oyt inde werelt gehadt heeft. Voorwaer ick
arbejde liever voor dese tijdt niet meer te seggen, als nootfakelijck
is, om een kort antwoord te gheven als met de eygenschap
vande saken over-een kompt. De sake is van grooten gewichte,
het grootste gewicht van eenigh dingh dat oyt voor een man ge-
leydt is gheweest, ende alsoo het van groote importantie is be-
staende in soo vele deelen als het doet (aen yder vande welcke
veel meer dan mijn leven gelegen is) soo dencke Ick voorwaer
dat Ick voor dese tijdt niet meer van U lieden te versoecken
hebbe, dan dat Ghy my tijdt wilt geven, om te delibereren ende
te considereren wat voor een particulier antwoordt Ick moghe
geven tot soo grooten sake als dese is. Ick hebbe in mijne laeste
jaren (indien ick soo mach seggen) geleest in vyer, in het midden
van troublen, ende indien voorwaer alle de dingen die my over-
gekomen zijn, van de tijdt af dat Ick inde affairen van dese Re-
publijck geingageert ben geweest, konden ghebrocht hebben in
een kleyne hoop, dat Ick die te gelijk koste oversien, dencke Ick
niet datse souden willen, noeh dencke ick niet datse souden kon-
nen mijn hert ende gemoet bewegen met die vreesse ende eerbie-
dinge Gods, die een Christen mensche toekomen, als dese sake
die nu door U lieden aen My gepresenteert is: Ende voorwaer
alle mijn troost in alle mijn leven is gheweest, dat de lasten, die
seer

seer waer op my gelege hebben, by de hande Gods op my geleyt
zijn, ende Ick hebbe niet geweten, ende menighmael twijfelach-
tigh geweest, op wat maniere ick staen soude onder het gewicht
van het gene dit op my geleyt is geweest, maer door het sien op
het beleydt ende de wille Gods daer in, hebbe ick gevonden dat
het een welbehagen tot my was. Ende soude ick eenige haestige
resolutie geven in dese sake sonder te soecken een antwoord ghe-
stelt in mijn hert, ende soo in mijn mont door hem die mijn Godt
ende mijn Leytsman tot noch toe geweest is, soude het selfde U l.
weynig oorfake van vertroostinghe geven in sodanige verkiefing
als Ghy gemaect hebt, in sodanigen sake als dese is, om dat
het meer soude smaken van vleesch te zijn, te procederen van
begeerte, te spruyten uyt argument van selfs, ende indien (hoeda-
nigh de uytkomst hier van sy) deselfde sodanige bewegensissen
ende oorspronck in my souden hebben, het kan zijn dat het een
vloeck voor U lieden ende voor de drie Natien soude zijn,
de welcke ick waerlijck geloove dat een goede meeninge in dese
sake gehadt hebben, misgaders dese eerlijcke ende oprechte be-
geerten tot de glorie Gods, het vvelvaren van het volck, ende de
Rechten van de Natie. Ick gheloove vvaerlijck dat dese Uvve
begeerten zijn gevveest, ende God verhoede dat soo goede be-
geerten soude lijden door eenighe oneerlijckheyde ofte indirecte
middelen van mijnen t vvegen. Want hoevvel in de saecken
die inde vverelt zijn, de dingen vvel konnen gemeent vvorden
(gelijckse altoos zijn, ofte meesten tijdt door sodanige personen
die God beminnen ende vreesen, ende hem haer vville maken,
ende soo eerlijcke eynden ende voornemens als dese Ick geloo-
ve dat de Uvve zijn) nochtans indien dese consideratien vallen
op een persoon ofte personen, in vvelcke Godt gheen behagen
neempt, het vvelcke misschien kan zijn op het eynde van dit
vverck, die om te behaghen eenighe van die humeuren ofte
consideratien die van dese vverelt zijn, sal vallen op sodanighe

inghe te nemen als die is sonder behoorlycke conuideratie,
sonder oprechticheyt, sonder sinceriteyt, sonder approbatie van
het herte Godes, ende van hem een antwoord te soecken, ende
de dingen aen hem te stellen als voor leven ende doot, dat fooda-
nigen antwoord mach verkregen worden 't welck een segen voor
de Persoon mach sijn, om te dienen tot antwoord op die noble
ende weerdige intentien van die genen welcke dit werck gepre-
pareert ende volbracht hebben: soude sulcx sijn gelijk een hou-
welijck in het welcke een goet ende eerlijck man geabuseert is
inde persoon die hy bemindt ende (gelijck menichmael bevon-
den wordt) een vloeck voor de Man ende de Familie hoewel
geabuseert, Ende op dat sulcx niet soude sijn voor U lieden ende
dese Natie, welckes beste ick niet en twijffele ofte ghy hebt voor:
Dan soude het sekerlijck beter sijn dat het nimmermeer begon-
nen was: Daerom hebbe ick dit woordt maer aen U lieden te
seggen, dat nadien ghy dese Propositie gedaen hebt in dese sake,
ende dat werck aen U zijde voldaan hebt, ick een weynich tijdt
moge hebben om Raedt van God ende van mijn eygen herte te
vragen: Ende ick hoope, ick hoope, dat noch de humeuren van
eenigh weeck ofte onwijs volck, noch het begeerte van yemant
die lust heeft na dingen die niet goet sijn, my sal bewegen een an-
der antwoord te geven, als mach, oprecht ende danckbaer sijn,
herkennende met danckbaerheyt uwe sorghe, ende foodanigen
antwoordt als sal zijn voor het Goet van die genen den welcken
ick presumere dat Ghy ende Ick dienen, ende gemaect zijn om
te dienen: Ende voorwaer ick mach dit mede seggen, dat gelijck
de sake deliberatie meriteert, de uysterste deliberatie ende consi-
deratie aen mijn zyde: soo sal ick myn selven bevinden verobli-
geert een soo spoedigen antwoordt te geven op dese dingen, als
ick kan.